

תו"ת: תוצאה ותולדה (C&S: Consequence & Sequel)

התעלם מחלק ה"תולדה" והתייחס לכלי תפיסה זה כאל "תוצאות".

ניתן לטעון כי בחשיבת יום-יום זהו הכלי החשוב ביותר מכל כלי החשיבה. אם חשיבתך תסתיים בפעולה מכל סוג שהוא (החלטות, ברורות, תכניות, יזמות וכו'), אזי פעולה זו תתרחש בעתיד. ובכן, עליך לבחון את התוצאות האפשריות של פעולה זו.

- האם היא תצליח ?

- איזו תועלת תפיק ממנה ?

- מהן הבעיות והסכנות (הסיכונים) הקשורות בפעולה זו ?

- מהן ההוצאות ?

התו"ת הוא גם חקירה (אל תוך העתיד) וגם הערכה. הוא כמו עריכת מפת דרכים. אם אתה רואה שהכביש לפניך הוא כביש משובש, אינך נוסע בכביש זה.

גם אם היית משתמש רק בתו"ת, בצורה יעילה, זה כשלעצמו היה בעל השפעה עצומה על מיומנות החשיבה שלך.

אנשים צעירים מתקשים בתו"ת. זאת משום שבדרך-כלל אין הם חושבים על העתיד. העתיד לגביהם הוא עמום ורחוק. הטווח המקסימלי של העתיד שלהם זה השבוע הבא. מישוהו אחר דואג להם ועושה את חשיבת העתיד עבורם.

יש קשר בין תו"ת שכ"ג וחא"ב. ניתן להתייחס אל מה שקורה בעתיד כאל

גורם בפני עצמו. מה שיקרה בעתיד ישפיע על האנשים האחרים. מה שיקרה בעתיד קשור גם בערכים. אפשר להשתמש בכובע השחור וככובע הצהוב כדי להעריך תוצאות עתידיות.

בעשיית תו"ת עליך לחשוב גם על "עמדה". מה שאתה עושה יכול להציב אותך בעמדה טובה יותר, כדי לעשות משהו אחר. למשל, אתה עובד עבור תחנת טלוויזיה בשכר נמוך מאוד, אבל המקום שבו אתה עובד והעמדה שאתה תופס טובים, כעמדת המתנה, אם המטרה שלך היא להיעשות עיתונאי טלוויזיה.

טווחי זמנים

טווח מיידית: התוצאה המיידית של הפעולה.

טווח קצר: מה קורה אחרי הטווח המיידית.

טווח בינוני: מה קורה אחרי שהדברים כבר התיישבו.

טווח ארוך: מה קורה מאוחר יותר.

העיתוי הממשי ישתנה ממצב למצב. לדוגמה, כאשר מדובר בתחנת כוח חדשה, הטווח הקצר הוא עשר שנים, הטווח הבינוני הוא עשרים שנה והטווח הארוך מגיע עד לחמישים שנה. לעומת זאת, כשאתה נמצא בריב עם חברך, טווח הזמן המיידית הוא עכשיו, הטווח הקצר הוא יום אחד, הטווח הבינוני הוא שבוע, והטווח הארוך הוא כחודש.

לגבי כל מצב, קבע את קנה-המידה לטווחי הזמנים לפני שאתה מתחיל לעשות תו"ת.

סיכון

- האם זה יצליח כמו שאני מקווה?

- מה יכול להשתבש?

- מהן הסכנות הממשיות?

דרך אחרת להסתכל על סיכון היא לשאול את עצמך:

- מהו הדבר הגרוע ביותר שיכול להשתבש?

אם אתה יכול לדמיין את הגרוע ביותר ועדיין לעמוד מולו פנים אל פנים, אפשר שתמצא להמשיך בפעולתך.

יכולת גם לשאול:

- מהי התוצאה האידיאלית (הטובה ביותר)?

ובין שתי שאלות אלו יכולת גם לשאול:

- מהי התוצאה האפשרית ביותר?

ודאות

לעולם אינך יכול להיות בטוח בקשר לעתיד. לעולם לא יהיה בידך מלוא המידע על העתיד. זוהי אחת הסיבות מדוע חשיבה היא כה חשובה. כאשר אנו בוטחים את העתיד עם תו"ת, אנו מצויים ברמות שונות של ודאות או אי-ודאות.

- אני בטוח שהדברים יתרחשו ככה.

- זוהי התוצאה המתקבלת ביותר על הדעת.

- זה יכול להיות כך, או כך.

- זוהי אפשרות, אך אינני יכול להיות בטוח בכך.

- איך לי כל מושג מה יקרה.

לעתים קרובות עלינו לפעול ברמות נמוכות של ודאות. לא תמיד אנחנו יכולים לחכות עד שתהיה לנו ודאות מלאה (שייתכן גם שלעולם לא תהיה). הנקודה החשובה היא להיות מודע לרמת הוודאות. אם אתה באמת מנחש - הייה מודע לכך שאתה מנחש.

תרגילים על תו"ת

1. מה היה קורה אילו הייתה שיטה ללמד כלבים לדבר? עשה תו"ת על כך: התבונן בתוצאות המיידיות ובתוצאות ארוכות הטווח.

2. עם האוטומציה הגדלה והולכת ייתכן שבעתיד אנשים יצטרכו לעבוד רק שלוש שעות ביום. מה לדעתך יקרה אז? עשה תו"ת ארוך טווח על כך.

3. נניח שיערך מחקר שיראה כי צפייה ממושכת בטלוויזיה מזיקה למוח. עשה תו"ת (מייד וקצר-מועד) על כך.

4. התקבל חוק חדש האומר כי ילדים בגיל עשר ומעלה חייבים לעבוד עשר שעות בשבוע. עשה תו"ת מלא על זה.

5. חברך הטוב, שאתו אתה נוהג לעשות כל דבר, מעורב בתאונת דרכים חמורה. הוא עומד לשהות שישה חודשים בבית-חולים. עשה תו"ת מלא על - כיצד ישפיע הדבר על חיך.

6. הוכחות חדשות מראות כי אפקט החממה (התחממות האטמוספירה של כדור-הארץ) יקרה הרבה יותר מהר מהמצופה. איזו השפעה, לדעתך, תהיה לחדשות אלו על אופן חשיבתם של פוליטיקאים? עשה תו"ת לגבי הפוליטיקאים.

7. התגלתה תרופה חדשה שתאפשר לאנשים לחיות עד גיל מאה. זוהי תרופה יקרה מאוד. עשה תו"ת מלא על כך.

8. התעורר משבר חדש בנושא מחיר הנפט בעולם, ולפתע מחירי הדלק שולשו. עשה תו"ת לטווח קצר ובינוני.

9. ישנה מחלה מסתורית וקשה מאוד הנגרמת על-ידי נשיקות. פרצה מגפה בעיר בה אתה חי. עשה תו"ת לטווח המידי ולטווח הקצר.